

การประยุกต์ใช้อัลตราซาวด์แบบเรียลไทม์ บี โหมด ในฟาร์มสุกรเพื่อศึกษาเวลาการตกไข่ ในแม่สุกรหลังหย่านม: อิทธิพลของลำดับครอก คะแนนรูปร่างสุกร ความหนาของไขมันสันหลัง และระยะหย่านมถึงเป็นสัด

วรวิทย์ อนุวงศ์นุเคราะห์*¹ เขาวพันธ์ อินหาญมิ่งมงคล¹ สุทธาทิพย์ พันธุ์เยี่ยม¹
เผด็จ ธรรมรักษ์² วิชัย ทันทศุภารักษ์² อรรถพร คุณาวงษ์กฤต²

¹นิสิตชั้นปีที่ 6, ²ภาควิชาสัตวศาสตร์และสัตววิทยาและวิทยาการสืบพันธุ์ คณะสัตวแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ 10330

* ผู้เสนอผลงาน โทรสาร 662 2520738 e-mail : bankvet61@chula.com

วัตถุประสงค์ของการทดลองคือ เพื่อศึกษาการใช้อุปกรณ์อัลตราซาวด์แบบเรียลไทม์ บี โหมด ในการตรวจเวลาการตกไข่ในแม่สุกรหลังหย่านม และเพื่อศึกษาถึงอิทธิพลของลำดับครอก คะแนนรูปร่างสุกร ความหนาไขมันสันหลัง และระยะหย่านมถึงเป็นสัด ต่อเวลาในการตกไข่ในแม่สุกรหลังหย่านม การศึกษาครั้งนี้ใช้แม่สุกรหลังหย่านมพันธุ์ผสม (L x Y) จำนวน 53 ตัว ลำดับครอกเฉลี่ย 2.7 ± 1.7 ครอก จำนวนลูกหย่านมเฉลี่ย 9.3 ± 1.8 ตัวต่อครอก ระยะเวลาการเลี้ยงลูกเฉลี่ย 29.3 ± 2.4 วัน และมีการแสดงอาการเป็นสัดหลังหย่านมภายใน 10 วัน แม่สุกรทุกตัวจะถูกวัดความหนาไขมันสันหลัง และให้คะแนนรูปร่างสุกรในวันที่หย่านม และจะถูกตรวจวัดขนาดฟอลลิเคิลด้วยอัลตราซาวด์ แบบ เรียลไทม์ บี โหมด ผ่านทางทวารหนัก ด้วยความถี่ 5.0 MHz และตรวจการเป็นสัดตั้งแต่วันที่หย่านมโดยการสังเกตอาการเป็นสัดของแม่สุกรต่อหน้าพ่อสุกร จนกระทั่งแม่สุกรตกไข่และสิ้นสุดอาการการเป็นสัด ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลต่างๆ ถูกวิเคราะห์โดย Spearman correlation ผลต่างระหว่างแม่สุกรท้องแรกและแม่สุกรนางถูกวิเคราะห์โดย Student's t-test ผลจากการศึกษาพบว่า แม่สุกรตกไข่ที่เวลาเฉลี่ย 38.5 ± 10.9 ชั่วโมง หลังการยืนนิ่ง และยืนนิ่งโดยเฉลี่ย 52.1 ± 13.3 ชั่วโมง แม่สุกรท้องแรกมีระยะยืนนิ่งถึงตกไข่สั้นกว่าแม่สุกรนาง 8.0 ชั่วโมง (33.2 ± 9.0 กับ 41.2 ± 11.0 ชั่วโมง; $P < 0.05$) เมื่อระยะหย่านมจนถึงเป็นสัดนานขึ้น ระยะเวลาตั้งแต่สุกรแสดงอาการเป็นสัดจนถึงตกไข่จะสั้นลง ($r = -0.43$, $P < 0.01$) สุกรที่มีระยะเวลาการเป็นสัดนานจะมีระยะเวลาตั้งแต่แสดงอาการเป็นสัดจนถึงตกไข่นานเช่นกัน ($r = +0.77$, $P < 0.001$) เมื่อระยะหย่านมถึงเป็นสัดนานขึ้นระยะเวลาการเป็นสัดจะสั้นลง ($r = -0.32$, $P < 0.01$) ความหนาของไขมันสันหลังในวันที่หย่านมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับคะแนนรูปร่างของสุกรช่วงหย่านม ($r = +0.60$, $P < 0.001$)

การศึกษาครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการใช้อัลตราซาวด์แบบเรียลไทม์ บี โหมด สามารถตรวจเวลาในการตกไข่ในสุกรได้ และพบว่าลำดับครอก ระยะเวลาตั้งแต่หย่านมจนถึงเป็นสัด และระยะเวลาการเป็นสัดเป็นปัจจัยที่มีผลต่อเวลาในการตกไข่ในแม่สุกรหย่านม ส่วนความหนาของไขมันสันหลัง และคะแนนรูปร่างสุกรไม่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาตั้งแต่เป็นสัดจนถึงตกไข่ และระยะเวลาการเป็นสัด

คำสำคัญ: อัลตราซาวด์, การตกไข่, การเป็นสัด, แม่สุกร, พ่อสุกร

Application of Real Time B-Mode Ultrasound to Determine Time of Ovulation in Sows after Weaning under Farm Condition: Effect of Parity, Body Condition Score, Backfat Thickness and Weaning-to-Oestrus Interval

Woravit Anuvongnukroh^{*1} Chaowaphan Yinharminmongkol¹ Sutthatip Punieam¹
Padet Tummaruk² Wichai Tantasuparuk² Annop Kunavongkrit²

¹Sixth year student, ²Department of Obstetrics, Gynaecology and Reproduction,
Faculty of Veterinary Sciences, Chulalongkorn University, Bangkok 10330

* Presentation person, Fax 662 2520738, e-mail: bankvet61@chula.com

The aims of the present study were to apply real time B-mode ultrasound to determine time of ovulation in weaning sows under farm conditions and to investigate the influence of parity, body condition score, backfat thickness and weaning-to-oestrus interval (WOI) on ovulation time. Fifty-three crossbred weaning sows (L x Y) were used. Spearman's correlation was used to analyze relationship among all parameters. Differences in the time of ovulation between primiparous and multiparous sows were analyzed by using Student's t-test. The results revealed that, on average, the interval from onset of oestrus to ovulation was 38.5 ± 10.9 h and the oestrus interval was 52.1 ± 13.3 h. Primiparous sows had a 8.0 h shorter interval from onset of oestrus to ovulation than multiparous sows (33.2 ± 9.0 h versus 41.2 ± 11.0 h, $P < 0.05$). Interval from onset of oestrus to ovulation was negatively correlated with weaning-to-oestrus interval ($r = -0.43$, $P < 0.01$) and positively correlated with oestrus interval ($r = 0.77$, $P < 0.001$). In addition, weaning-to-oestrus interval was negatively correlated with oestrus interval ($r = -0.32$, $P < 0.01$). Backfat thickness at weaning was positively correlated with body condition score at weaning ($r = 0.60$, $P < 0.001$). The study indicated that real time B-mode ultrasound was able to use to determine time of ovulation under farm condition. Factors influencing interval from onset of oestrus to ovulation included parity, weaning-to-oestrus interval and oestrus interval. Neither backfat thickness nor body condition score influenced interval from onset of oestrus to ovulation and oestrous interval.

Keywords: Ultrasound, Ovulation, Oestrus, Sow, Boar